

Öfver skolorådets varning och kyrkostämmans beslut om lärares skiljande ifrån befattningen må besvär kunna af läraren, inom trettio dagar efter det han af varningen eller beslutet erhållit del, anföras i den ordning, som är bestämd för besvär öfver val af lärare.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles, med frihet för utskottet att göra de ändringar, som finnas lämpliga, blott motionens syftemål vinnes.

Stockholm den 26 januari 1889.

C. G. Bruse.

N:o 158.

Af herr **C. G. Bruse**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändring i 3 kap. 12 § uti stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 januari 1882.

Bland läroämnen, som saknas vid folkskoleundervisningen i riket, i hvilka det uppväxande slägtet behöfde inhemta kunskaper, anser jag vara helsans bevarande och kännedom om kommunal- och strafflag.

De många sjukdoms- och dödsfall, som inträffa i barn- och ungdomsåren, hvilka tynga icke blott individen utan äfven samhället i form af fattigvårdsbidrag, härleda sig utan tvifvel till stor del från den okunnighet, som råder i sundhetsläran; många hafva öck därför af oförstånd ådra-

git sig sjukdomar, som gjort dem oförmögna att förrätta något arbete och slutligen fört dem i en för tidig graf. Visserligen finnes en fråga i vår barnalära (katekesen), der det heter: Hvilka äro de laster, som i synnerhet förkorta det menskliga lifvet? Frosseri, dryckenskap och otukt. En kort och lättfattlig lärobok i dessa ämnen, med särskildt afseende fäst vid deras inverkan på den menskliga organismen, borde finnas i hvarje folkskola.

Om barnen redan i folkskolan erhöles någon undervisning i gällande lagar och författningar, skulle utan tvifvel fångarnes antal vid våra fångelser och häkten betydligt minskas; först efter domstols utslag får mången kännedom om hvilket straff som följde på den begångna handlingen.

Mot införandet af dessa läroämnen torde invändas, att läroämnena äro nog många förut, och antager man för många, få icke barnen lära sig något.

Min uppfattning är dock, att det är skadligt för barnen, när de måste hålla på med ett och samma ämne allt för länge och enträget. Den största tjänst, som för närvarande kunde göras folkskolan, vore enligt mitt förmenande att den inom skolorna florerande katekes-utanläsningen, som barnen måste sent och bittida plugga med för att i skolan och vid nattvardsundervisningen utur minnet mekaniskt felfritt uppläsa hvarje svar, inskränktes i öfverensstämmelse med kongl. cirkuläret af den 12 maj 1865, som stadgar, att »Luthers lilla katekes skall utgöra grunden för undervisningen och läras utantill, dock att utanläsning ej ålägges lärjungarne, innan de genom föregående muntlig undervisning förmått att någorlunda redigt uppfatta innehållet» — — — — —
»och göre vi oss förvissade att presterskapet, då en själlös eller för långt drifven utanläsning ingalunda öfverensstämmer med eller befrämjar denna undervisnings höga ändamål» — — — — —

I folkskolestadgans 2 kap. 8 § heter det: »Skolrådet skall hafva en sorgfällig vård om distriktets skolor, noggrant iakttaga hvad gällande författningar angående folkundervisningen stadga» — — — — —

Att presterskap och skolråd i de allra flesta fall uraktlåtligt ställa sig nämnda cirkulär till efterrättelse är för fosterlandsvänner, som älska folkupplysning, en sorglig företeelse; genom att rättelse i detta missförhållande göres, böra bland folkskolans undervisningsämnen äfven kunna intagas de af mig föreslagna.

Jag tillåter mig därför föreslå,

att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes till nästa Riksdag inkomma med förslag till folkskolestadgans 3 kap. 12 §, att såsom läroämnen äfven infördes de första grunderna för helsovård och lagkunskap.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 26 januari 1889.

C. G. Bruse.

N:o 159.

Af herr **J. A. Lundström**, *om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till ny instruktion för fjerdingmän.*

Genom sistlidet år fattadt beslut visade Riksdagen sin mening vara, att fjerdingmannainstitutionen skall fortfarande förblifva ett menighetsbestyr, och att fjerdingmännen äro att anse såsom kommunernas tjenare.

Det är dock obestriddt, att, under tiden sedan instruktion för fjerdingmän den 1 juni 1850 utfärdades, fjerdingsmännens göromål till omfattning och beskaffenhet fått en utsträckning, som vida öfvergår den ursprungligen afsedda, eller att vara kronobetjeningens biträde. År efter år utkomma författningar, som öka länsmännens göromål och i samma mån äfven fjerdingsmännens. Särskildt har den nya värnpligtslagens tillämpning medfört en mängd resor för värnpligtiges hemtning och bötesmedels uttagande.